

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

Mico Botnia Oy yhtyy suurimman omistajamme Vaasan kaupungin lausuntoon, jossa todetaan tavoitteiden olevan hyviä, mutta keinot eivät tue tavoitteiden saavuttamista.

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

-

- **Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?**

-

- **Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?**

Hankintalain 125 § ehdotetun muutoksen taustalla on oletus markkinoiden laajasta tarjoajamäärästä, mikä ei kuitenkaan vastaa todellisuutta toimialallamme kunnille suunnattujen talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmien kilpailutuksissa. Toimijoiden määrä on rajattu eikä kilpailutuksiin saada aina edes yhtä vastausta. Velvoite keskeyttää hankintamenettely ja järjestää uusi kilpailutus yhden tarjouksen tilanteessa voi johtaa siihen, että sama tarjoaja jättää tarjouksen uudelleen, mutta aiempaa korkeammalla hinnalla.

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Ei ole tarkoituksenmukainen eikä toteuttamiskelpoinen.

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

Toimivat ja kustannustehokkaat ratkaisut poistuvat ja tästä aiheutuu palveluiden käyttäjille lisäkustannuksia ja riskit kriittisten palveluiden jatkuvuuden varmistamiseksi kasvavat. Mikäli palvelukeskusasiakkaamme palauttavat taloushallinnon tai henkilöstöhallinnon palvelut takaisin itselleen, on mahdollista että etenkin pienemmille kunnille syntyy suuri haaste erityisosaamista vaativien asiantuntijatehtävien rekrytoinnissa, kun tähän asti osaaminen on kustannustehokkaasti keskitetty palvelukeskuksiin.

- **Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?**

Rakentaa omistusjärjestelyt, jotka mahdollistavat palveluiden tuottamiseen tarvittavien in house -yhtiöiltä hankittujen järjestelmien käytön jatkossakin ja rakentaa omistajajärjestelyt, jotka mahdollistavat sen, että omistajamme ja heidän konserniyhtiöt pystyvät ostaa yhtiömme palveluita jatkossakin.

- **Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)**

Yhtiön hallitus tulee käymään erilaisia vaihtoehtoja läpi yhdessä omistajien kanssa.

- **Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?**

Emme näe esityksessä taloudellisia hyötyjä.

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

Nykyinen siirtymäaika ei ole riittävä.

Palvelukeskuksena toimintamme rakentuu tietojärjestelmien ympärille. Jos kaikki palvelutuotannon rakenteet ja järjestelmät olisi kilpailutettava ja pystytettävä uudelleen, tulisi siirtymäaikojen olla riittävän pitkiä, jotta erityisesti kriittisten palveluiden kuten maksuliikenteen tai palkanmaksun tuottaminen asiakkaillemme ei vaarantuisi.

- **Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?**

-

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

-

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiin? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

-

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

-

- **Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?**

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopuminen sujuvoittaisi hallinnollista käsittelyä.

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Muut huomiot

Markkinahintaa kohtaan on ristiriitaisia kommentteja. Toisaalta in house -toiminnan esitetään olevan jatkossa perusteltua, jos se olisi markkinahintoja edullisempaa, mutta KKV samaan aikaan edellyttää, että in house -yhtiöiden hinnat eivät saa vääristää kilpailua olemalla markkinahintoja edullisempia.

Kunnat ovat enenevässä määrin yhtiöittäneet toimintoja, mikä kasvattaa in house -yhtiöiden ulkoisen myynnin määrää. Esimerkiksi vastaanottokeskusten kiireelliset tulkaustilaukset turvapaikanhakijoiden saapuessa olivat aiemmin kuntien omaa toimintaa ja in house -näkökulmasta palvelukeskukselle sisäistä myyntiä, mutta toiminnon yhtiöittämisen jälkeen se onkin muuttunut ulkoiseksi myynniksi.

Äkkinen Miia
Mico Botnia Oy